

Báo cáo tham luận

Chủ đề “ĐỔI MỚI PHƯƠNG THỨC, NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG HOẠT ĐỘNG GIÁM SÁT CHUYÊN ĐỀ CỦA BAN CỦA HĐND TỈNH”

Ban Văn hóa – Xã hội HĐND tỉnh

Kính thưa quý vị đại biểu! Thưa toàn thể Hội nghị!

Trong khuôn khổ của Hội nghị hôm nay, chúng tôi xin trao đổi về chủ đề “Đổi mới phương thức, nâng cao chất lượng hoạt động giám sát chuyên đề” trong việc thực hiện chức năng giám sát của Ban của HĐND tỉnh.

Như chúng ta đã biết, theo quy định của Luật hoạt động giám sát của Quốc hội và HĐND năm 2015, các hoạt động giám sát của các Ban của HĐND được xác định gồm 04 nội dung (1) Thẩm tra các báo cáo do Hội đồng nhân dân, Thường trực Hội đồng nhân dân phân công, (2) Giám sát quyết định của Ủy ban nhân dân cùng cấp, nghị quyết của Hội đồng nhân dân cấp dưới trực tiếp, (3) Giám sát chuyên đề (4) Giám sát việc giải quyết khiếu nại, tố cáo, kiến nghị của công dân.

Như vậy, giám sát chuyên đề là một trong bốn nội dung nhiệm vụ vô cùng quan trọng giúp các Ban của HĐND thực hiện thẩm quyền của cơ quan dân cử để giám sát hoạt động của Tòa án nhân dân, Viện kiểm sát nhân dân, cơ quan thi hành án dân sự cùng cấp; giám sát hoạt động của Ủy ban nhân dân, các cơ quan thuộc Ủy ban nhân dân cùng cấp thuộc lĩnh vực Ban phụ trách; giám sát văn bản quy phạm pháp luật thuộc lĩnh vực Ban phụ trách.

Việc tổ chức giám sát chuyên đề được tiến hành theo kế hoạch, tạo sự chủ động của Ban và các cơ quan, tổ chức hữu quan tham gia hoạt động giám sát. Khi triển khai có sự điều hòa, phối hợp hoạt động giữa các Ban nên hạn chế việc chồng chéo, trùng lặp về đối tượng, nội dung và thời điểm thực hiện. Trong nhiệm kỳ 2016-2021 Ban Văn hóa - Xã hội, HĐND tỉnh đã tổ chức 05 cuộc giám sát chuyên đề; năm 2021 Ban Văn hóa - Xã hội, nhiệm kỳ 2021-2026 đã thực hiện hoàn thành 01 cuộc giám sát chuyên đề. Nội dung giám sát tập trung vào việc triển khai các quy định, chính sách thuộc các lĩnh vực Văn hóa, Du lịch, Thông tin truyền thông, Y tế, Giáo dục, Lao động, Việc làm,... do UBND tỉnh và các Sở, ngành, đơn vị, địa phương liên quan thực hiện. Hoạt động giám sát được thực hiện đảm bảo quy định của pháp luật. Kết quả giám sát được đánh giá, phân tích cụ thể về những kết quả đạt được, hạn chế, tồn tại, nguyên nhân và các kiến nghị đối với từng cấp, từng ngành, cơ quan, đơn vị liên quan để có biện pháp giải quyết, khắc phục những khó khăn, vướng mắc trong quá trình quản lý, điều hành. Các báo cáo giám sát là cơ sở quan trọng cung cấp thông tin hữu ích giúp đại biểu HĐND tham khảo để thảo luận và quyết định các vấn đề, biểu quyết thông qua các nghị quyết. Các kết luận, kiến nghị trong báo cáo giám sát được đôn đốc, theo dõi thực hiện; đặc biệt đối với các nội dung kiến nghị nhưng các cơ quan, đơn vị có thẩm quyền thực hiện

chưa đầy đủ, chưa đến kết quả cuối cùng, Ban đã tiếp tục tiến hành hoạt động giám sát sau giám sát hoặc thực hiện chất vấn tại các kỳ họp HĐND tỉnh, Thường trực HĐND tỉnh. Ngoài ra, các cấp, các ngành, các địa phương đã có sự phối hợp khá chặt chẽ trong quá trình giám sát và thực hiện kiến nghị qua giám sát đã góp phần rất quan trọng vào kết quả giám sát của Ban, đồng thời khẳng định được vai trò của HĐND, nâng cao vị thế của cơ quan dân cử trước nhân dân trong giải quyết ý kiến, kiến nghị của cử tri.

Thưa quý vị đại biểu!

Bên cạnh những kết quả đạt được, nhìn nhận một cách khách quan rằng hoạt động giám sát của Ban vẫn còn những vấn đề đặt ra cần quan tâm để có giải pháp khắc phục nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác giám sát chuyên đề, đó là:

- Hoạt động giám sát việc thi hành pháp luật ở địa phương đôi khi chưa rõ nét, theo đúng trình tự; hoạt động chất vấn của đại biểu HĐND tại kỳ họp đối với các vấn đề còn chưa giải quyết hoặc giải quyết chưa thỏa đáng từ kiến nghị của cuộc giám sát còn ít. Một số đại biểu kiêm nhiệm, công việc chuyên môn nhiều, tham gia hoạt động giám sát còn hạn chế, không đầy đủ; đại biểu kiêm nhiệm có chức danh lãnh đạo ít khi tham gia chất vấn. Sự phối hợp để giải quyết những vấn đề phức tạp, liên quan đến nhiều ngành chưa thật chặt chẽ. Do vậy, hiệu quả giám sát có lúc chưa đạt như mong muốn.

- Số lượng, quy mô và phạm vi giám sát của Ban của HĐND tỉnh tuy có tăng lên nhưng chưa đáp ứng hết yêu cầu thực tiễn. Giám sát ở cơ sở chủ yếu nghe trình bày báo cáo, việc chất vấn, tranh luận do e ngại, nể nang nên kết quả giám sát chưa thật sự sâu sắc, chặt chẽ.

- Việc thực hiện kiến nghị sau giám sát có nơi, có lúc chưa được quan tâm đúng mức. Công tác theo dõi, đôn đốc việc thực hiện kiến nghị sau giám sát chưa kịp thời, hiệu quả.

Từ thực tiễn hoạt động giám sát của Ban Văn hóa – Xã hội, HĐND tỉnh những năm qua, xin nêu một số giải pháp để các các đại biểu cùng thảo luận nhằm tiếp tục nâng cao chất lượng, hiệu lực và hiệu quả hoạt động giám sát chuyên đề của HĐND các cấp, góp phần thực hiện thắng lợi những mục tiêu kinh tế - xã hội của tỉnh trong thời gian tới:

Một là, để hoạt động giám sát có hiệu quả cần thực hiện chặt chẽ, toàn diện các giai đoạn của quá trình giám sát, bao gồm: (1) xác định, lựa chọn nội dung, vấn đề cần giám sát, (2) xây dựng chương trình, kế hoạch, quyết định thành phần tham gia giám sát, (3) triển khai thực hiện kế hoạch giám sát, (4) kết luận, kiến nghị, đề xuất sau giám sát và (5) theo dõi, đôn đốc việc thực hiện kiến nghị sau giám sát. Trong đó, hai vấn đề then chốt, có vai trò vô cùng quan trọng góp phần nâng cao chất lượng hoạt động giám sát đó chính là nhân tố con người và hoạt động giám sát sau giám sát.

Hai là, nâng cao năng lực giám sát của đại biểu HĐND, thành viên tham gia đoàn giám sát. Đại biểu Hội đồng nhân dân là người đại diện cho ý chí,

nguyện vọng của Nhân dân địa phương, gương mẫu chấp hành chính sách, pháp luật của Nhà nước; tuyên truyền, vận động Nhân dân thực hiện chính sách, pháp luật và tham gia vào việc quản lý nhà nước. Đại biểu phải gắn bó với cử tri, vừa lắng nghe và phản ánh trung thực ý kiến nguyện vọng của cử tri, vừa giám sát, vừa tác động và đôn đốc các cơ quan có thẩm quyền giải quyết thỏa đáng các ý kiến, nguyện vọng chính đáng của cử tri. Để xây dựng đội ngũ đại biểu chuyên nghiệp, HĐND cần quan tâm hơn nữa công tác bồi dưỡng, tập huấn, cập nhật kiến thức không ngừng để nâng cao năng lực, trách nhiệm, kỹ năng, kinh nghiệm hoạt động giám sát của đại biểu HĐND các cấp. Đại biểu HĐND cần tăng cường trách nhiệm, thường xuyên tham gia các lớp tập huấn về kỹ năng giám sát; ngoài ra đại biểu kiêm nhiệm cần dành thời gian thỏa đáng cho hoạt động giám sát.

Ba là, không ngừng đổi mới phương thức, hình thức giám sát nhằm đảm bảo thực chất, hiệu quả hướng đến các mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội, trong đó có mục tiêu đảm bảo an sinh xã hội của nhân dân của địa phương. Quá trình giám sát phải tăng cường sự hợp tác giữa cơ quan dân cử với cơ quan, đơn vị thực thi pháp luật; phải đổi mới theo hướng thực chất và hiệu quả, từ việc đề xuất lựa chọn nội dung giám sát đến việc tổ chức Đoàn giám sát, xây dựng chương trình, kế hoạch và triển khai. Trường hợp cần thiết cần phải mời chuyên gia tham gia đoàn giám sát hoặc tranh thủ ý kiến của những người có am hiểu sâu, rộng lĩnh vực giám sát để nâng cao chất lượng giám sát. Ngoài ra, nhằm mục đích thu thập thông tin, làm rõ các vấn đề giữa đề cương, báo cáo và thực tế của cuộc giám sát; bên cạnh việc tổ chức các cuộc làm việc chính thức, hoạt động giám sát cần tăng cường sử dụng nhiều công cụ khác nhau như quan sát, thảo luận nhóm, phỏng vấn, phát phiếu bảng hỏi... sẽ có được các thông tin đa dạng, nhiều chiều.

Bốn là, công tác hậu giám sát. Hiệu quả giám sát của Ban của HĐND thể hiện ở việc các kết luận, kiến nghị qua giám sát được các cơ quan, tổ chức và cá nhân chịu sự giám sát thực hiện nghiêm, sâu sát. Chất lượng và hiệu lực giám sát càng cao thì hiệu quả hoạt động giám sát sẽ càng cao. Việc theo dõi, đôn đốc các đơn vị liên quan thực hiện các kiến nghị, kết luận qua giám sát là rất cần thiết. Việc thực hiện các kiến nghị qua giám sát phải đảm bảo kịp thời, hiệu quả và cơ quan, đơn vị thực hiện phải báo cáo kết quả thực hiện đến Ban của HĐND theo quy định. Khi xét thấy cần thiết, kết quả giám sát của Ban được báo cáo, kiến nghị HĐND tỉnh ban hành nghị quyết để triển khai thực hiện.

Năm là, tăng cường giữ mối liên hệ, phối hợp chặt chẽ với Ủy ban MTTQVN và các tổ chức chính trị - xã hội trong hoạt động giám sát của Ban đề hướng đến mục tiêu của cuộc giám sát nhằm giải quyết kịp thời các vấn đề nảy sinh trong thực tiễn cuộc sống, hoàn thiện hơn các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước và tạo được sự đồng thuận cao trong nhân dân.

Sáu là, nâng cao năng lực hoạt động của bộ máy giúp việc cho HĐND cấp tỉnh, cấp huyện. Bộ máy tham mưu, giúp việc của HĐND cấp tỉnh, cấp huyện

cần được kiện toàn theo hướng chuyên nghiệp, hiệu quả; bố trí đủ số lượng, đảm bảo chất lượng, phân công nhiệm vụ cụ thể, rõ ràng; có sự liên thông, phối hợp chặt chẽ, đồng bộ, bảo đảm không chồng chéo và phân tán nguồn lực; nâng cao trách nhiệm của người đứng đầu, tăng cường kỷ luật, kỷ cương trong hoạt động tham mưu, giúp việc; bố trí hợp lý các điều kiện vật chất cần thiết cho hoạt động giám sát.

Kính thưa Hội nghị!

Trên đây là báo cáo tham luận của Ban Văn hóa - Xã hội, HĐND tỉnh tại Hội nghị Thường trực HĐND hai cấp tỉnh, huyện lần thứ nhất, nhiệm kỳ 2021-2026./.

Xin trân trọng cảm ơn!

BAN VĂN HÓA – XÃ HỘI